

MINERVA

Diară literar, beletristic și de distracțiune.

Apare în 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil :
George Curteanu.

Prețul: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețul e a se solvi înainte.

Lipsa instrucțiunii femeilor

de St. BUZILA.
(Urmare.)

Precând imoralitatea era vîrtute, precând lumea jăcea în unu întunerecî îngrozitor, în o cêtă nepetrundiveră, precând se părea, că omenii au uitat cu totul de ținta lor: atunci veni în lume multu asceptatul și de vécuri promisul Răscumpătoru, Legislatoru divin, Domnul Nostru Isus Christos. Acesta prin divinele și sublimatele sale învățături a voit a scote lumea din abisul, în care s'a fost aruncat ea singură.

Intre alte învățături sublime Elu a aretat lumii și societăței și datorințele ei față de femeia, pe cari acum se părea, că nu le mai scî nime. Dar mintea omenilor a fost cu mult mai bătucită, decât se voescă a urmă mărețele lui învățături. Patimile suferite, sângele versat se părea a nu fi considerate și femeia în cea mai mare parte rămâne în starea de mai înainte.

După Christos aflăm pe superstițiosa Elisabeta Bathori, care pentru a se face frumoasă cu sânge de virgină și așa a plăcé lumii, omorise până la 300 fete tinere pe ascunsul.¹⁾ Cine nu-și aduce aminte de cultura și faptele femeilor de pe timpul lui Apaffy, cari în veci vor purta pe fruntea lor sigilul de oprobriu.²⁾ Ori dora trebuie să amintim și despre haremurile turcesci? Destul este numai numele lor, pentru ca să ne înfiorăm de sorta femeilor! Precum a fost și este instrucțiunea, cultura și starea acestor femei, așa a fost și starea statelor, la cari au aparținut.

În timpul de aci? Putem foarte ușor observa, că unde femeia își capeta instrucțiunea și educațiunea competentă ei, familiile și statele sunt înfloritoare.

Și acuma abia cred, că se mai poate în doi cineva despre marea necesitate a instrucțiunii femeilor după ce am vedut, că ele atatu ca soții catu și ca mame au a îndeplini nisece oficii forte grele și de forte mare importantă și cari fara o sciinta deosebita castigata prin o instruire continua nu se potu îndeplini. Lipsa sciintei la soția și la mamă aduce după sine cele mai nefericite fructe. Soțul devine nefericit, din barbatul folositor societăței se face stricator și periculos; copilul immoral, cu un caracter slab și cu o minte forte marginita. Se asemenam numai un copil de țeran când intră în școlă cu unul ce a avut o mamă cu sciinta și vomu afla deosebirea: mintea unuia e timpita, a altuia ascutita, caracterul unuia e neglesu, alu altuia consolidatu. Și apoi se nu uitam, că acestia au se formeze civii patriei, membrii națiunei! și că după cum dice D-na D'adhemar „Barbații facu legile, teamele insu facu moravurile.“

După ce am vedut, catu de lipsa este pentru femei instrucțiunea, se cautam acum, că în cari obiecte trebuie să se instrueze femeile mai cu deadinsul.

De tote partile se aude aci strigandu-se emancipațiune cu respectu la femei. Nu toti insu pricepu sau voiescu să pricepa acesta emancipațiune în adevăratul ei sensu. Unii voiescu a radica femeia asupra barbatului, voiescu a o radica la un nivelu, unde densa nici decatu nu s'ar pute sustine, sau dacă da, atunci cu desconsiderarea celor mai sacre datorințe, cari

¹⁾ Transilvania, 1871 Nr. 15.

²⁾ G. Barițiu, Parți alese din Istoria Transilv. T. I.

Piratulă de pe Marea de Ostă.

(Romană de Louis Hakenbroich.)

XII.

(Urmare.)

Trecură patru-șeci și șapte ore, de când portariulă Citadelei dăse întinșendă pânea lui Vonved: „Nôpte bună!“

„Brôsea țestôsă“ plutia liniștită pre marea de ostă însoțită de „Amalia.“

În „Amalia“ pre o măsă sta întinsă cadavrulă lui Vonved, acoperită până la față cu ună vëlă de înă; lângă dânsulă palidă și tristă sta soția sa Amalia, iar la piciorăle lui Vonved sta nemışcată Mads Nielsen.

Dunraven se preumbla prin cajută cu mânilă la spate.

În ună unghiu a cajutei ședea pre o satelă miculă Vilhelm, fără să pricépă ceea ce se petrece în jurulă sêu; iar din ușa cajutei Lundt privia când pre mare, când pre măsă, unde se afla Vonved.

— Nu te temă Dunraven, dăse Lundt apropiându-se de elă, că dómna Contesă se nu fi pricepută bine instrucțiunile date . . . și așa, nu cumva se ni se înfășoșeze o amăgire grôsnică. . .

— Cum așa?

— Încă nice ună semnă de vieță!

Dunraven întreprupându-lă dăse:

— Nu, nu Lundt! Eu nu mă temă! Elă a trebuită sê-i împărtășeșcă, că pulverea ce i o va aduce în dintele de ipopotamă îlă va transpune în ună somnă greu, așa încâtă chiar și celă mai renumită doctoră va constată mórtea sa.

— Ah! cu greu îmi vine să credă!!

Dunraven continuă:

— După împlinirea a loră patru-șeci și optă de ore trebe să observămă ceva.

— Așadar numai după o ôră...?

— Da și îndată vomă observă semnele vieței.

— O, Dómne! numai să nu fiă mortă. Îți spună, că eu am desperată...!

— Eu din contră spereză, că...

În vocea lui Dunraven pe lângă tóte acestea încă se vedea nelinisece.

Conversațiunea loră a fostă întrepruptă de ună strigătă neașceptată.

Amalia s'a plecată spre față lui Vonved și plângendă o sêrută.

În scurtă însă aflară despre acêsta mișcare a Amaliei, deôrece spre cea mai mare bucuriă a loră față lui Vonved părea, că roșise puțină, pleópele încă se mișcă; din ce în ce se părea o față sănătôsă.

— Trăiesce!!

Dunraven rupse atunci velulă, i descoperi pieptulă și începu ală frecă.

Totă astfelă făcū cu piciorăle și Mads Nielsen.

— Trăiesce! Membrele îi tremură! Își deschide ochi! Să încălădesece! Buzele și le deschide! E mântuită — E mântuită! strigau cu toți.

Acetă strigătă plină de bucuriă, se aușia din gurile tuturoră matroziloră.

Ună lungă suspină se aușă din pieptulă lui Vonved și deschidendū-și ochi privi la Amalia.

— Amaliă!

— Vonved!

Era ună plânsă generală de bucuriă! Soțulă și soția se îmbrășoșau. . .

Bucuria era simțită pe ambele năi. Toți matrozii veniră la momentă spre a felicita pe comandantele loră, căruia Dumneșeu în modă miraculosă îi apăra vieța

XIII.

A dómă și după revederea lui Vonved și a Amaliei ședea ambri împreună cu copilulă în cajută și plângendă conversau despre trecutulă loră nefericită.

De nenumărate ori acoperi Vonved cu dulci sărutări față iubitei sale soții.

Nici ună cuvântă nu se aușia de pe buzele sale decâtă ună lungă oftată amestecată cu lacrimi.

— O Vonved! întreprupse acêstă tăcere soția înveselită. Încetă de acum lupta ta în contra regelui, deôrece ceea ce am câștigată acum, altulă nu o se mai putemă câștigă. Pentru ce se fi tu în continuu persecutată, exilată și pentru ce se abđici de vieța pacmică și liniștită pre pământulă patriei tale? O, Vonved, te rogă în numele meu și ală copilului tēu, renunciă dela lupta contra regelui, și îți joră, că eu însa-mi voi mijloci împăciuirea și bunele relațiuni între voi. O, ascultă-mă! Ascultă-mă!

Vonved își închise ochi făcendū semnă cu mâna și đicendū:

— Nu! Nici-odată nu mă voi împăcă cu regele.

Elă trebe să vină înaintea mea sê-mi întindă mâna — căci eu, nici-odată nu voi înghenunchiă înaintea tiranului. Încetă cu aceste Amaliă!

— Iértă-lă, o Vonved! și te va iértă și elă.

— Nu! strigă Vonved. Iubesci-mă soția! Dacă da, atunci tacă. Poftesce dela mine ori și ce, numai acêsta una nu!

— Chiar pentru că te preșescă și te iubescă ca însa-mi pre mine; de aceea te rogă ascultă-mă. O Vonved! numai de aceea te persecută regele, pentru-că nu voieșă a te plecă înaintea suveranității Sale.

Plcă-te înainte Sa, și jóră-i, că vei fi celú mai supusú vasalú, ér elú te va agratía și va încetá ori-ce inimicitía, ce-ți păstrează.

— Niciodatá nu voiescú se mă ierte. Fugú de elú și de grația sa. Nu, nu, niciodatá nu mă voiú împăcá. Moșulú meu Knud m'ar blástámá în morméntú, când arú și de acestú pasú alú meu. Nu voiú lucrá contra voinței sale nestrámutate.

— Nu, nu Vonved! Moșulú tđu a muritú împăcatú cu D-đu și cu inimicú sđi. Elú îți va trimite din cerú binecuvéntarea sa. Invinge dar inimicitía și ura ta neimpăcatá față de rege și și elú va fi marinosú față de tine. Imbie-i mâna, și te va iertá! Ascultá-mé, o Vonved!

— De trei ori i-a oferitú moșulú meu: pace! dar dorulú lui de rěsbunare a remasú neinvinsú. Pentru aceea dar în tótá vięta mea voiú păstrá și eu în sínulú meu ura cea mai neimpăcatá și rěsbunarea cea mai crudá față de elú.

Aceste cuvinte le đise Vonved cu o mâniá ne-spusá. Fața-i era palidá și vócea-i tremura.

Inima Amaliei însă era încungiurată de cea mai frumósá aureolá de speranță, că soțulú sđu va ascultá.

Cu mânilé rugátóre, cu fața plánsá, cu durerea în inimá se aruncá în genunchi la piciórele lui Vonved, đicéndu-i:

— Iubite soșule, ascultá-mé! Dumneđu e rěsbunătorulú celú mai dreptú: elú va pedepsi pe rege după cum meritá. Cugetá însă la acea, că judecata și rěsbunarea dumneđeescá te póte ajunge și pe tine! Impacá-te dar! împacá-te cu regele; iartá-lú ca și Dumneđu se te ierte. Uită tótá nedreptatea, ce o-a causatú moșulú tđu și ție. Elú te va agratía; se va face amiculú tđu și alú acestui copilú ce ni-lú dete Dumneđu. Sau voiesc, ca și acestú copilú se fiá persecutatú, esilatú, nefericitú, fără patriá și se morá pe eșafótú? Dacă voiesc acestea, atunci mai bine mé rogú Celú Atotputernicú, ca aici la piciórele tale se ne curme vięta mie și miculú Vilhelm! Vino! Oh vino! iubite copile și ingenunchiá cu mine alătúra rugându-te tatálui tđu, se ierte pe rege...

Copilulú la aceste lacrimi pline de durere ale mamei sale plángéndú alătúra cu ea, ingenunchiá și se rogú, đicéndu:

— Iubite tatá, iertá pe rege! Noi te iubimú așa de multú... fá acésta pentru iubirea nóstrá.

În internulú lui Vonved se desfășurá la acésta scená o luptá înfricoșată. Úra, mâniá și rěsbunarea contra lui Fridericú se luptau acum cu iubirea și marimia ce avea față de soșia și copilú ca și față de originea sa.

— Vonved! fá-ne fericiți! se ruga soșia cu unú glasú plinú de jale.

Lupta se decise. Ângerulú păcei învinse pe ângerulú rěsbunărei. Crusta, carea învélia inima lui Vonved se sđrobi și lacrémile, cari umplură ochii lui arátarâ ghiata, carea se topi în sínulú sđu la puter-nicele rađe ale iubirei soșiei sale și a miculú Vilhelm. Elú își rădicá soșia și copilulú, îi strânse la pieptú și sárutându-i le đise:

— Bine, fiți fericiți!

O bucuriá nespusá strábátú trupulú Amaliei și voiósá đise:

— Dumneđu își rěsplătéscá, o, iubite soșule! și sárutându-lú pe frunte continuá: De ađi se va începe adevérata fericire pentru noi. Fericirea cea mai mare pentru mine va fi: liniscea și pacea familiará.

XIV.

Dupá o órá dela înduplicarea sa Vonved scrisé o lungá epistolá regelú Fridericú.

La primirea epistolei regele înmărmuri. Atunci ajunsé Fridericú la cunoscínța perfectá: că și domnitorii omenimei suntú muritorii. De nenumérate ori ceti epistola carea mai în totú rëndulú amintea despre mórte; și în continuú se întreba: óre din infernú sau din cerú imi e adresatá acésta epistolá.

— Nu! niciodatá nu voiú iertá pe acélú inimicú. Mâna lui nevedútá se va luptá și mé va cercá, dar până când Danimarea e sub sceptrulú meu Vonved nu o va mai căleá.

XV.

Trecuse deja o luná de când Copeuhaga se afla în mișcare și așcepta esecutarea renumitulú piratú Lars Vonved, pe când unú nou evenimentú sgudui-torú era se se întempe.

Regele locuia încă totú în castelulú „Friedrich-burg.“

Era o frumósá diminétá. Sórele își trámitea rađe sale calde și binefăcátóre pe páméntú; paserile cântau, florile și rěspândeau plăcutulú lorú mirosú și unú zefirú dulce adia arborii bine cultivați a castelului. Prin parculú regalú se preumbla pe acestú timpú frumosú bėtránulú rege. Încá mai de multú demandase regele, că nimėrui nu-i este concesú a cercá parculú: iar acésta o făcú din respectú față de Vonved. Tăcutú și gânditorú ajunsé preumblându-se la marginea promenadei.

Chiar avea de gândú se trecá pe o cărare lateralá, când deodatá se auđi o mișcare prin tufișú, iar unú bărbatú îi sári înainte.

Era Vonved, alú cărui portretú îlú cunoscea Fridericú fórte bine și a cărui epistolá de curéndú adresatá Fa înspáiméntatú atâtú de multú.

Unu minutu și ambri se priviau față în față!

— Cine ești tu? întrebă regele.

— Lars Vonved, contele de Elsinore, celu mai umilitu supusu alu Majestăței Vóstre.

— Ah! miserabilule! Nu au fostu destulă blăstămățiile tale? Voiesci ca astăzi să le încoronezi?

— Maiestate!

— Ce cauți aici blăstămatele, spune-mi ce cauți aici?

— Pe regele meu!!

Vocea lui Vonved era puternică și hotărîtă.

— Pe mine mă cauți?

— Da! Pe Maiestătea Vóstră!

— Indărăptu, blăstămatele!

— Regele meu!! Regele meu!!

— Indărăptu!

Vonved țise:

— Sire! Trebuie să mă ascultați. Am venit să ceru grație, nu pentru mine, ci pentru soția și copilă. Dacă nu mă ascultați, Sire, atunci suntemu numai noi singuri, regele cu supusul său — însă, totu în acelă timp și numai bărbatu contra altui bărbatu; unu rivalu contra altui rivalu.

In furia sa regele scóse sabia și voi a despică pieptulă lui Vonved.

(Finea va urmă.)

Zîmbiri și Lacrimi.

Din vîlulă vremei viitoare

Icóna vieței o răscolesc,

Și îmbrăcînd'o 'n mîi de planuri

Cu dulci speranțe-o zugrăvesc.

Și 'n vraja ei îmi uită de patimă;

Nu mai suspînă, nu mai jălesc,

Căci vremile de fericire

Intr'o fantasmă se 'noiesc.

Dar preste dulcea privelesc

De-odată alergă-unu rece gând,

Căci sufletulă îmi șoptesc

Că nu-să departe de mormînt.

Și-atunci seninele-mi ilusă

Se risipesc și 'n urma lor

Se varsă lacrima durerii

Și nóptea suferințelor!...

Clujin.

Ioană Țicudeanu.

Suntă Romanii din Dacia Traiană descendenți ai coloniilor romane și ai poporului Dacă rămasu aici și după cucerirea romană, orî nu?

(Urmare.)

În lucrarea mea „Munți apusenți ai Transilvaniei sau studiu geologicu asupra structurii munților metalici ai Transilvaniei“ din 1883 am aflatu, spre cea mai mare a mea mândria națională, că la Ofenbaia se află unu piscu cu numele Pétra-Tutti, la Lupșa-Șasa se află altulă cu numele Suligata și în ținutulă comunelor Cióra și Sartoșu piscurile Museratulă, Bellucetulă și Amaranta, apoi că în direcțiune vestu-sudică dela Ofenbaia curge valea Omiassa, carea se varsă din susu de Ofenbaia în Arieșu.

La Cămpeni din munți Abrudului se află unu dealu de pîtră vărósă cu numele Lucia.

Deasupra Devei în partea ostică se întinde dealulă Decebalului, într'o figură ca și când unu omu ar fi culcatu pe spate și ar rădică genunchii în susu.

Ași mai putea servi cu sute de alte numiri locale și topice, cari suntă sinonime cu numirile anticiloru Roman, dar sum bolnavu și mi-e grea scrierea; rogă însă pre bărbații de sciință ai Românilor, să se ocupe de acestu studiu comparativu cu numirile locale din Italia și să dovedescă domnilor, cari se mândrescu, că ei au susținutu acéstă țără dela descălecarea lor, iar nu Români, cari după ei ar fi venitū pe furișu în secolulă alu 12 și 13-lea din peninsula balcanică, că ei când au venitū aici și până în ziua de azi nu aveaū numiri nici pentru zilele Marți, Miercuri Joi, Vineri și Sâmbătă, ci întoemai ca și: mielulă, fînulă, mătura, pórta, mésa, feréstra, plugulă și carulă le-au numitū și le numescu chiar ca și Slavii, că dar limba loră e mai multu ca de jumetate slavo-turcă, apoi câte alte vorbe și numiri n'au luatū din limba noastră, trăgîndu-le pe calapodulă maghiarū.

Nu pricepū cum vine d-lă Gavriilă Téglás să afirme, că Traianu nu ar fi cuprinsu Țera Făgărașului partea Têrnavelorū și nordulă Transilvaniei, ținutulă Someșului mare, când calea lui Traianu se vede și azi pe la Becleanu și Rogerin ne dovedesc, că chiar și pe la Rodna-vechiă au lucratu Romani minele de argintu, iar pe la Slatina din Marmația cele de sare; deci dar și d-lă Carolu Torma greșesc și prea restrînge Dacia romană cu Limesulă Dacicus, care vrea să-lă afle numai pe la Maigradū și Sebeșu Váralja, Tihon și tare târđiu până la Ilișua.

Ce e dreptu, Romani antic, după cum ne spune și dovedescă învîțatulă domnū Gavriilă Téglás, au începutu fôrte târđiu a avé noțiunî mai chiare despre modulă și folosulă esplotăriloră minerare și acéstă numai pe timpulă republicei.

Cato a fost cel dintâiu, care a introdus sistemul dărei minelor în arândă, dar crescându puterea republicei, aceea a dată lucrărilor minerare ună avântu mai mare.

Romanii antici au început a exploata minele de aur și de argintu din Macedonia, Bosnia, Asia-mică și Egiptu și ei au continuat cu lucrările lor de asemenea natură și în Hispania.

Pe timpul lui Nero s'au descoperit de către legionarii imperiului bogatele câmpuri și straturi de aur din Dalmația, unde s'a continuat cu lucrarea minelor chiar și pe timpul marilor împerați Traianu și Adrianu, ambi fii ai Hispaniei, din Boetia, cari cunoscându cum amă țice de acasă rentabilitatea lucrărilor minerari au dată tuturor lucrărilor metalurgice ună avântu mai mare.

Modulu de scrutiniu liberă sau de urburare, a fostu condiționat delă concesiunea senatului, în capulu căruia sta ca șefu de secțiune unu Censoru, și de aici „Lex Censoria“.

Censorulu, ocupându-și oficiulu, da minele statulu în arândă prin esclamarea cuvintelor: praeco, locantur și Vectigal, Vectigalia publica fruend locare vendere.

Arendatorii își făceau prețulu lor de îmbiere, după numărulu lucrătorilor, cari puteau introduce în mine, fiindu satoritu pentru fiă-care mină maximulu lucrătorilor, cari se puteau aplica.

Senatulu romanu a aplicat încă pe atunci principiulu, care s'a adoptat mai târziu „Neque sine publicano exerceri posse, et ubi publicanus esset, ibi aut jus publicum vanum aut libertatem sociis nullam esse“.

Întocma după aceste principii și după aceste norme se exercăză până în ziua de azi, după usulu vechiu ereditu delă moș și strămoș, darea în arândă a minelor de aur din munții apuseni.

Acesta a fostu usulu din vechime și până la constituția Maximiliană, și acesta este și acum, nime nu pôte introduce în mină mai multu de 2 ori 4 metalurgi pe partea întregă a unui societaru.

Ore cine a conservat acestu usu diu vechime, dacă nu descendenții coloniilor romane și ai poporulu dacu, care s'a contopit în vechii coloniști romani? Și cine suntă aceia dacă nu Românii de astăzi? Căci Hunii, cari au avut o viață numai trecătoare și Maghiarii, cari până la S-tulu Stefanu au fostu unu poporu aprăpe sêlbaticu, seiu că nu l'au introdus, nici conservat, deși literații lor mai târziu s'au încercat după principiile lui Hundsorfer a plastografă chiar și tablele cerate, ce s'au aflatu numai ca se pôtă întuneacă adevêrulu istoric.

(Va urma.)

Cibleșanul.

Din viața pictorilor renumiți.

DON MURILLO BARTOLOMEO ESTEBAN.

Unu bărbat palidu, înaltu stetea înaintea unei pânze întinse pe o tablă mare așezată pe stativă. Degetele lui subțiri, albe portau penelulu cu o istețime de admirat, de sub care cu o iuțime surprinzătoare apărea fața tristă a Mântuitorulu. — Pe fața palidă a artistulu strălucia gloria. —

Înaintea lui stetea unu tineru cu o fisonomie comană avându îmbrăcăminte de totu slabe. În mână ținea unu micu pacu, o bătă grea și o pălărie lată, cari tôte arătau, că e gata de drumu.

A fostu însă pe fața acestui tineru o trăsură a durerii profunde, care era ușor de observat. Scrutătorulu ar fi observat pôte și două lacrimi în ochii lui.

Bărbatulu înaltu și palidu luera indiferentă mai departe, privindă câte odată pe furis la tineru, dar îndată-ce i se întâlneau ochii cu privirea tristă a aceluia, își întorcea privirea delă elu.

Acelu bărbat sumetă, rece, care cu linisece artistică își continua lucrarea era magistrulu, iar tinerulu întristat discipulu.

— Mergi dară dacă voiesei — țice magistrulu cu rēcělă. — Eu nici de altcum nu te-am chemat.

— Aceea o seiu magistre! — răspunse tinerulu încetă.

— Nô veđi! Când pentru primadată mi-am pus piciorulu în Sevilla, cine a venit să se rōge de Pedro de Moya... De două ori te-am alungat și tu ai venit și a treia ori! Ah! — continuă cu amară — atunci încă era mare înaintea ta Pedro de Moya.

— Și acum e acela, magistre.

— Taci, taci! Și acum e acela? Ah! da? Cu acesta voiesei să-mi plătesei ostenelele. — Potu țice, slabă plată e măgulirea ta. — Eu te-am primit... Mi am pus viața, ca numai să potu însuși arta unui Van Dyck. Și ca pe unu tesauru prețiosu o-am adus în țera mea: tu ai fostu uniculu în lume cu care mi-am împărțit comora. — Tu, pe care toți te-au alungat, pe care mănjitorulu Juan Castillo te-a primit numai din grație, — pe care te-am rădicat din pulvere. Și acum e aci ora rêsplătirei, te depărtezi: căci Moya e prea micu pentru tine. Oh! Spania! poți fi sumetă de fi ței!

— Mă vatem, magistre — răspunse tinerulu — decă mai ai acuse, înșiră-le tôte și decă e condamnată aceea, ce voiesc a face, atunci să mă pocăiesc. Dar națiunea mea nu o vatemă, magistre.

Moya intrerups depingerea. Ilu măsură pe ti-

nărü din crescutü pânã în tâlpi cu ochi säi întunecați și rise.

— Aievea? de tine va fi atâtü de fãlôsã Sevilla.

— Magistre, nu atribui pëcatulü meu țerei mele — ñise tînërlü în tonulü inimei sale vätëmate — lasã sã rëmãnã greșelele mele ale mele, . . . dér decã lumea va eunösce odatã numele meu, de-lü voiu potë câștigã pre acela chiar și cu pericolulü vieței, atunci eununa neveșceditã a gloriei nu fie decörea mea, ci a țerei mele!

— Și cine te-a condusü pe tine, care, deși încã din depãrtare, dar totuși veđi acum înfãțișându-ți-se gloria ta venitöre? — întrebã magistrulü punëndü la o parte penelulü.

— Pedro de Moya! — tu ai fostü acela magistre!

Fața superbã, palidã a artistului se schimbã. Iși întörse fața... Inima sa i-o tortura unü presimțü negru. Se întörse spre tînëru, îi sãri în grumați și plângëndü ñise:

— Nu te dũce dela mine, prietine!

— Më ducü magistre, më ducü, rëspunse tînërlü.

— Ia-ți îmbrãcãmintele promise, pe cari le-ai câștigatü la mine, ia-ți banii, cari i-ai strinsü și rëmãnt aici. Fii rađimulü bãtrãnețelorü mele, — fii amiculü meu.

— Magistre! — rëspunse tînërlü întristatü — eu la porunca ta mi-am desbrãcatü vestmintele pompöse, pe cari le-am poședutü din mãna ta. Acolea pe masã suntü banii, cari i-amü câștigatü în laboratorulü tãu. Nici unü banü nu lipsesce. Lasã-mi mie miseria, magistre.

— Dar cum vei cãlëtori, dacã n'ai nimicü?

— De nimicü nu mi-i fricã, magistre. — Am învëtãtã a rãbdã, a suferi. Picioarele 'mi suntü tari. De altã-ce nu-mi pasã.

— Și unde? unde voiesci sã mergi? întrebã magistrulü.

Tînërlü suspiñonã ceva și pentru acea tãcũ.

— Unde voiesci sã mergi? — Spune-mi?

— La Madrid, la Don Velasquez de Sylva.

— La Velasquez! — ñise cu durere magistrulü acoperindu-și fața cu mânilë.

Velasquez a fostü uniculü, care l'a întrecutü pe Moya în timpulü acela.

— La inimiculü meu de mörte! — esclamã magistrulü.

— La marele și nemuritorulü artistü.

— Pe care ilü urëscü din adëneculü sufletului!

— Dar pe care eu ilü admirü.

— Mergi darã... mergi la Velasquez.

Tînërlü plecã, dar voi sã mai strîngã încã odatã

mãna aceea, care în atãta timpü i-a fostü conducëtörea și invëtãtörea. — Se apropiã, Pedro de Moya îi faci sãmnũ cu mãna, cã potë merge.

— Dacã vei ajunge odatã mare nu uita, cã ți-am fostü magistrü, — și ñicëndü acesteã ieși din laboratorü.

Tînërlü se dupãrtã întristatü. Nesiguranța obscurã, care îi acoperia venitorulü, îi muncia inima. Nu avea nici baremi unü banü de cãlëtoriã. Și tînërlü, cãruia diminëța i-se imbiã încã pompa, sãra acum torturatü de föme și durere obositü cãdũ la o casã din satü îndepãrtatü chiãmãndü ömenii intru ajutorü.

Stãpãnulü avutü alũ casei ieși afarã. Mai cã a cãđutü peste figura, ce zãcea lângã pragulü ușei.

Cerü unü ulciorü de apã, pe care deșãrtãndu-lü merse mai departe.

Drumulü lungü l'a slãbitü pe sërmanulü tînëru. De multe-ori obositü cãdea pe marginea drumului, acusi se mai reculegea și mergea mai departe. A se descurajã nu-i iertatü, nu se potë. Trupulü îi era frãntü dar sufletulü i-a rëmasü tare.

Douë ñile umblã elü flãmëndü și însëtãtü, în diminëța ñilei a treia însë fü gãsitü de muncitorü pe marginea drumului mai mortü.

Unulü dintre aceștia vëdëndü paculü, ce ducea cu sine în buna speranță ilü duse la casa sa. Acolo cu o bunã îngrijire ilü aduserã iarãși la viețã.

Cuvëntulü primü alũ tînërlului însëtãtü de gloriã, — care cu o încredere örbã se aruncã în brațele viitorului nesigurü, i-a fostü: „mi-i föme.“

Îi deterã de mãncare și în restimpü de douë ñile recãștigãndu-și sãnëtatea, sã gãti sã mërgã mai departe.

— Vi-ași dã bucurösü ceva, ñise tînërlü, dar eu încã sum sëracü.

— Ei, ei, sëracü aceea nu o credü — ñise stãpãnulü, dar lãduța cea din pacü?!

— O, ömenü naivi, voi eugetați, cã îi plinã cu aurü sãu argintü!

— Așa — rëspunse stãpãnulü casei. — Așa sunteți voi totü... ñiceți, cã nu aveți bani, sunteți sëraci, o! ömenü astuți!

— Dar dacã ñicü.

— Poți-ne totü ñice...; dar atunci pãntu ce a fostü ascunsã în atãtea vestminte, cheia dela ea pentru ce e atërnatã de grumazii tãi.

— Bine! vedeți darã! — voiu deschide-o înaintea vöstrã.

Tînërlü luã lãduța și o deschise înaintea lorü. Toți cãsenii cu curiositate își așintirã ochii asupra conținutului lãduței, — ei așa credeau, cã o sã fiã plinã cu bani. S'au înșelatü însë, cãci în lãduța erau vãpsele, glãji cu oleu, peneluri, — cu unü cuvëntü atari

requisite, pe cari poporul nici după nume nu le cunoștea.

— Dar acestea ce sunt? îl întreba stăpânul casei.

Tinărul nu dișe nimic. Luă o bucată de pânză, pe naivul stăpân, cu chipu-i în dungă îl puse înaintea lui; mestecă nisce vâpșe și făcî câteva trăsături cu penelul de sub care — pe pânză — apărî figura meritată a stăpânului casei.

A fostu apoi surprindere. — Cu umilință își luă bătrânul pălăria de pe cap și cu o umilință și mai mare spuse, că ar dori foarte ca să mai rămână la el, cu atât mai vîrtos că elu are și soția, nouă prunci, cumnați, cumetri și Dumnezeu scie mai ce încă, pe cari ar dori foarte să i aibă depinși.

Tinărului îi veni o idee. Invitarea grijitorului său nu o a primită, dar pretutindeni, pe unde numai s'a oprită, depingea câte ună chipă, din prețulu căruia își acoperia spesele călătoriei și astfel mergea mai departe.

După multe fatigii ajunse în fine în capitala țerei sale în Madridu.

Velasquez pe atunci era artistu sərbătorit. Mărirea Madridului era în legătură strînse cu arta lui.

A descrie simțămintele tinărului e lucru cu nepuțință. Era fericit, căci ajunse la orașulu, dela care așcepta totul — din care se va vîrșă odată gloria sa preste întrégă țera.

Aci, unde toți îl împingeau pe strade — și trebuia să iasă cu frică din calea domnilor, — precum și a se ascunde pentru îmbrăcamintea-i slabă, — aci se simția fericit.

În tótă ziua putea vedé pe Velasquez, cum mergea îmbrăcatu în vestminte strălucite în Escorialu. Cum se plecau înaintea lui grandii ambițioși; cum îi ieșiau din cale înfricoșății domnitori ca odinioară senatorii superbi ai Athenei dinaintea lui Apelles.

Și elu tóte acestea le vedea numai de departe. Când încă era discipululu lui Moya credea, că totu așa de ușor pôte să fiă elu și alu lui Velasquez. Cătu de mare se cugeta atunci pre sine și cătu de micu să vedea acum. — Cătu de departe stă elu de Velasquez.

În tótă ziua mergea la porta palatului Escorialu. Așcepta, doria cu multu neastempêră să vadă pe marele artistu și dacă artistulu venia ori mergea, acolo, ascunsu între mulțime, privia cu multă sete după elu.

De multe-ori șé țin au serbări mari. Adoratulu Velasquez în fața întregului Madridu ședea într'o trăsura cu regele Filipu alu IV, și era mândru, că să temă de elu, — sângele vechiu spaniolu alu lui Velasquez bătea tare sciindu-se că e onoratu de toți.

Velasquez nici nu visa, că precum umbra urméză figura, astfel îi urméză ună tinêră sêrmanu

pașii săi, — unu finerū, pe care l'a creatu Dumnezeu, ca să îi umbrêscă marele său renume.

Pe finerū, în orașulu mare l'a ajunsu aceea, contra căreia pe sate s'a luptatu cu succesu — miseria.

De sute de ori a mersu înaintea palatului marelui artistu, — dăr când își spuse voința sa servitoriloru, aceia să uitară la îmbrăcamintea lui, îl u rideau și îndrumau.

Să-lu vadă numai odată lucrându pe marele artistu, ca să pótă cădé la picioarele lui, să-lu róge, ca să-lu primêscă între discipulii săi, — oh! dar tóte acestea suntu imposibile.

Din ce în ce începú a-și pierde paciința. Acelu sufletu mare, pe care îl simțise odată în sine, așa scădea, să micsora. Trebuia să se rușineze de sine însuși.

Oh! Pedro de Moya! — suspină în sine — pentru-ce nu am ascultatú de tine!

Mai făcú o ultimă încercare, îl pândi pe Velasquez când merse în Escorialu. Se luă după elu. Dar fú împedecatu și de astă-dată. — În tinêrú erupse din nou dorul vechiu și strigă cu estasu:

— Spune-ți, că voiescu să-i fiu discipulu.

— Rêspunsulu fú: „Velasquez nu are lipsă de discipul.“

Tinêrulu se depártă frântu cu totul. Pierdú ori ce speranță...

— Dacă lui nu-i trebuie discipulu — dișe plângêndu — mie imi trebuie magistrulu. De va trebui chiar să morú, totuși îi voi furá arta lui. Mai multu nu voiescu să trăiescu așa, dar dacă trebuie să morú, atunci barem să morú ca discipululu lui Velasquez. Oh! Dumnezeulu meu, pentru ce am ascultatú de șópta sufletului meu însetatu de gloriă; — Dumneđcule stînge în mine acêsta pasiune, ori mă ajutá, căci sum peritú.

În minutulu acesta unu tonu de organe îi loví auzulu, se uitá în sus și iată înaintea lui se rîdică biserică vechiă a Madridului.

— Nu mai lăsatú la tine magistre — dișe tinêrulu cu amoru — dar te voiu cercá acolo, de unde nu mă poți alungá! — și intrá în biserică.

O lume nouă i se desfășurá înaintea ochiloru lui. Păreții bisericii străluciau de opurile admirabile ale artiștilor spanioli și străini. Acolo erau atêrnate și chipurile admirabile ale lui Velasquez.

Tinêrulu ingenuchiá întêiu lângă unu altarú lateral. Iată, că elu dubita în provedința dreptului Dumnezeu și acela chiar în momentul, când se credea a fi mai părăsitú, îi dete mână de ajutoru. Acum mulțami din adênculú inimei sale.

După aceea cu aviditatea unui sufletu însetatu începú să privêscă picturile. O singurá trăsura nu i-a trecutú din vedere. — În minutulu acesta își uitá tóte durerile, chiar și miseria amară.

Incepû apoi se lucre încetû și cu mare grijă în-
cungiurându greșelile foștilorû lui magistri și nier luna
nu trecû până ce érâșî își recăpătă târia sufletescă. .

Acolo vedemû pe tinêrulû pasionatû, când as-
cunđându ceva sub mantéua-i învechită își îndreptă
pașî sêi spre palatulû Escorialû.

— Aici e magistrulû ? — întrebă de primulû
servitorû în unû tonû atâtû de superbû, desprețuitorû,
care, fie purcesă dela unû omû câtû de sdrențurosă,
nier când nu-șî perde efectulû ?

— E susû în laboratorû — ăise servitorulû.

— Insinuă-mê.

— Nu sê pôte, domnulû meu !

— Dêr eu voiescû.

— Asta nu o potû face, căci ne-a demandatû,
ca sê nu lăsămû pe nimene la dênsulû când lucră,
fie acela ori cine.

— Bine ! Spune-i dară, că unû pictorû spaniolû
îlû așceptă afară, — unû pictorû, care a făcutû opulû
acesta.

Și cu acestea îi dete chipulû ascunsû sub man-
téuă și palidû, tremurându se trase lângă unû stilpû
și așceptă.

Nu peste multû se auđi sgomotulû unorû pașî
grabnicî.

Tinêrulû pașî înainte. Fața îi albi ca pârtele,
totulû tremura ca frunđa. In minutulû următorû stetea
înaintea lui *Don Diego Velasquez de Sylva*.

Don Murillo Bartolomeo Esteban ! — strigă ma-
rele artistû, — fii binevenitû !

— Murillo căđû în genunchi. Îșî ajunse scopulû,
sêrută mâna marelui artistû și plângea. Îșî enară apoi
suferințele, luptele și miseria sa. — Velasquez îlû as-
cultă cu tótă atențiunea. — Când își finî enararea, îi
ăise :

— Fii discipululû și amiculû meu !

Cine eunósce istoria picturii spaniole, acela va
sci, ce rolû a avutû în ea Don Murillo Bartolomeo
Esteban. — Velasquez încă pe patu-i de mórte vêđû
strălucindû era de aurû a artei spaniole, alû cărei
fundatorû a fostû Don Murillo Bartolomeo Esteban.

(*M. Xavér*)

Iuliu Moldovanû.

Correspondență.

Năsêdû, 30 Iunie 1892 n.

Domnule Redactorû !

Permiteți-mî sê vê scriu ceva din viêța școlară
dela Năsêdû, despre unulû din momentele cele mai
însemnate din unû anû școlasticû. E vorba de esa-
menele publice și de încheierea anului școlasticû.

Examinele publice pentru clase din tôte obiec-
tele de învățemêntû la gimnasiulû superiorû s'au țin-
nutû din 17—25 Iunie. In 27 și 28 s'au ținutû esa-
menele verbali (orali) de maturitate sub presiulû
domnului directorû supremû Dr. Henrik Finaly. S'au
admisû la depunerea acestui esamenû toți școlariî su-
pușî la esamenulû scripturisticiû, ce s'a ținutû din
16—21 Maiu. Resultatulû întregului esamenû de ma-
turate e următorulû : 2 maturî cu „*eminență*“, 4 ma-
turî cu „*bunû*“, 9 maturî cu „*destulitorû*“, ér 3 au
fostû relegați la repetirea esamenului din câte unû
obiectû după 3 lunî.

In 29 c. s'a închiatû anulû școlasticû, celebrân-
du-se mai ântâiu s. liturgiă în biserica gr. cat. locală.
După aceea s'au cetitû clasificățiunile în aula gimna-
sială, s'a făcutû promoțiunea, s'au datû informațiunile
de lipsă pentru începerea anului școlasticû viitorû și
pe urmă s'au împărțitû premiile. — Premiile au fostû
în bani pentru elaboretele prezentate la concursulû es-
crisû din partea corpului profesoralû între membrii So-
cietății de lectură a studențilorû ; anume suntû premii
de categoria I de câte 6 fl. și de categoria a II-a de
câte 4 fl. Tesele hotărîte din partea corpului profe-
soralû pentru concursû au fostû : I. *Din limbile vii*,
fiindû în anulû acesta la rêndû limba română : *Mihailû
Cogălniceanû*, schiță biografică și literară ; la acesta a
intratû unû singurû elaboratû de Victorû Onișorû, stud.
cl. VII, căruia i s'a judecatû premiulû de 6 fl. II. *Din
limbile clasice*, fiindû la rêndû limba latină : *Quintus
Horatius Flaccus*, schiță biografică și versiune din
Epistole Lib. II. *Ad Augustum* ; au intratû 3 elaborate
de Titû Malaiu, Iacobû Marga și Leo Parasca, studenți
în clasa VIII, s'au judecatû lui Titû Malaiu și Leo
Parasca câte 4 fl., iar lui Iacobû Marga 2 fl. III. *Din
istoriă și geografîă*, fiindû la rêndû geografia : *Comi-
tatulû Bistrița-Năsêdû*, descriere din punctû de ve-
dere oro-, hidro- și etnografică ; a intratû unû singurû
elaboratû de Victorû Onișorû stud. cl. VII, căruia i s'a
judecatû premiulû de 4 fl. IV. *Din științele fisice și
matematice*, fiindû la rêndû matematica : *Metódele pentru
determinarea valórei maxime și minime*, ilustrate cu
exemple aritmetice și geometrice ; au intratû 2 elaborate
de Ioanû Corbulû și Titû Malaiu studenți clasa VIII,
s'au judecatû fiă-căruia câte 5 fl. — Afară de acestea
s'au împărțitû ca premii și cărți. D-lû Ar. Densușianû
prof. la Universitatea din Iașî, a trimesû Direcțiunei
gimnasiale 13 esemplare din opulû d-sale „*Negriada*“
și câteva esemplare din „*Cercetări literare*“ ; de ase-
menea Societatea „*Petru Maiorû*“ din Budapesta a tri-
mesû 9 esemplare din opulû : „*Istoria pentru începutulû
Românilorû în Dacia*“ de Petru Maiorû, cari opurî
conformû dorințelorû marinimoșilorû donatori s'au îm-
părțitû școlariilorû cu caleulû „*eminentû*“ în l. română.

S'au împărțit 3 opuri în limba maghiară de mare valoare, trimise din partea înaltului ministeriu r. u. de culte și instrucțiune publică între 3 școlari, cari au arătat mai mult progres în limba maghiară.

Pe urmă d-lu directoru Ioanū Ciocanū a ținut o vorbire de adio, în care au arătat totodată și cum au să se pörte școlarii în decursul ferilor. Cu aceste anul școlastic s'a încheiat.

Primiți, domnule Redactorū, etc.

Unū asistentū.

Din caracterele lui La Bruyère.

Comunicate în romănesce de I. Barițiū.

(Urmare.)

Cineva nu iubesc bine decât o singură dată și acēsta e când iubesc pentru prima oră: amorurile, cari urmēzā, suntū mai puțin involuntare.

—x—

Amorul, care creșce pe încetulū și treptatū, sēmānā prea multū cu amiciția, decâtū sē pōtā fi o pasiune violentā.

—x—

Dacă voiu afirmā, că în violența unei pasiuni mari cineva pōte iubi pe oricine mai multū ca pe sine însuși, cui voiu face ore mai multā plăcere, celorū ce iubescū sau celorū care suntū iubiți?

—x—

Cei, cari sē iubescū dela începutū cu cea mai violentā pasiune, contribue cu tōte acestea fiăcare din partea sa a se iubi mai puținū și în urmă a nu se mai iubi de locū: care bărbatu sau femeia contribue mai multū din alū sēu la acēstā rupturā? nu e ușorū a decide acēsta; femeile acusā pe bărbaiți, că suntū flusturați și bărbaiți dicū, că ele suntū ușuratece.

—x—

Orr-cātu de delicatū ar fi cineva în amorū, iertā mai multe greșeli decâtū în amiciția.

—x—

E o rēsbunare dulce pentru celū ce iubesc în de ajunsū, de a face prin întrēga sa purtare dintr'o persōnā ingratā una fōrte ingratā.

—x—

E tristū a iubi fără a dispune de o avere mare și cine e în stare a ne dā mijlocele de a acoperi cu daruri cea ce iubimū și a-lū face atâtū de fericitū, ea sē nu mai aibā nimicū de doritū?

—x—

Dacă se aflā o femeia, pentru care cineva a avutū o pasiune mare și care s'a arătatū indiferentā, în urmă însă ne-a făcutū în viețā vre-unū serviciu importantū, acela riscā multū pentru a deveni ingratū.

—x—

O recunoștință mare aduce cu sine multū gustū și amiciția pentru persōna, care ne deobligā.

—x—

A fi cu cei ce-i iubimū, acēsta e de ajunsū; a visā, a le vorbi, a nu le vorbi de locū, a se cugetā la lucruri cu totul indiferente, dar în apropierea lorū, totū una e.

—x—

Nu e atâtū de departe dela urā la amiciția, ca dela antipatiā.

—x—

Se pare, că e mai puținū rarū a trece dela antipatiā la amorū, decâtū la amiciția.

—x—

În amiciția cineva își împărțescē secretulū, dar în amorū îl scapā.

(Vorū urmā.)

Diverse.

—x—

Sciri literare. Au apărutū:

Nopti de iarnā, novele pentru poporū, de George Simu. Volumulū I. Tipografia „Aurora“ A. Todoranū, formatū 8° de 250 pag. Opulū conține 6 novele frumoșe, instructive și fōrte distrăgătoare. Stilulū e ușorū, sujetulū din viețā poporului nostru. Recomandāmū cu căldurā aceste novele tuturorū cărturarilorū noștri.

O sutā una fabule de G. Sionū, membru alū Academiei romāne. Edițiune poporalā. Editura librăriei Ciureu Brașovū. Formatū 16°, 143 pag. Prețulū 30 cr. plus 3 cr. porto postalū.

Programa școlēi civile de fete a „Asociațiunei transilvane“ pe anulū școlasticū 1891—2, publicatā de d-lū Dr. Ioanū Crișianū, directorū. Cuprinsulū: Limba maternā în cl. a IV-a civilā de Dr. V. Bologa; Planulū de învățământū; Sciri școlare de directorulū.

Parnasulū romānū. Credemū a împlini o lacună de multū resimțitā în literatura nōstrā, adunāndū și publicāndū sub titlulū de mai susū poesiile cele mai frumoșe și mai potrivite pentru declamatū ale barđilorū noștri, după cum s'au publicatū deja poesiile tuturorū națiunilorū înaintate. Pentru ca acēstā culegere de poesii sē fiā câtū se pōte mai complectā sau mai bine disū, sē cuprinđā câte vre-o poezie, două, trei de-ale fie-

cărui poetu român, amu colectatu cu ajutorul mai multor specialiști prin tôte publicațiunile românesce, cari n-au statu la dispozițiune și amu găsitu o sémă de poeți aleși, după cum se va vedé din însemnarea lor alfabetică, reproducă mai la vale. Cu tôte astea, ne temem, ca nu cumva sê fi trecut cu vederea pe vre-unți din poeții noștri recunoscuți și rugămu deci pe onorații cetitori sê binevoiescã a implini lipsa celor voru constatã, trimitându-ne câte una, două din poesiile aceloră autori, alu căroru nume nu ar figurã în ordinea de mai jos. „Parnasul român“ va apărê la începutul lui Octomvre a. e. A se adresã în tôte cesțiunile privitoare la „Parnasul român“ câtrã Tipografia Alexi Brașov. Însemnarea poeților din „Parnasul român“: Alexandrescu Gr., Alexandri V., Asachi G., Baboceanu N., Badea Pletea, Bădescu I. Scipione, Baraciu Ioan, Bârseanu A., Beldiceanu Nicolae, Beldimanu Alexandru, Bengescu G., Bodnărescu S., Boliacu Cesar, Bolintineanu Dimitrie, Bonachi C. A., Bonachi Michailu Greg., Boniface-Hétratu, Borcea Ioan, Boteanu George, Brătescu I., Budescu Vasiliu, Buticesculu V. R., Cantemiru Antioche, Cârlova Vasiliu, Catina Ionu, Chirica Sevasta, Conradini, Conta A., Cornea Alesandru, Cornelia din Moldova, Cosbuciu George, Crețanu G., Cruceanu Stef., Cuciureanul Michailu, Cugler-Poni Matilda, Cuza A. C., Dan-Dry, Davila A., Demetrescu Traianu, Densușianu Arone, Depărățianu Alexandru, Dimbeteanul Poni Ioan, Djuvara T. G., Donici A., Dulfu P., Eliade Ioan, Eminescu M., Gane N., Gheorghianu B. V., Granda Haralambie, Gusti Dumitru, Hașdeu Iulia, Holbanu I. G., Iamandi D. G., Jorga Neculai, Konachi Costache, Korne M. D., Lapedatu I. Al., Lazu N., Macedonski Alexandru, Măldureanu Stefanu, Marienescu At., Micle Veronica, Mironu Z., Morariu C., Mumuleanul Paris, Muntenescu V. B., Muresianu Andreiu, Muresianu Iacobu, Naum A., Negruzzi Constantinu, Negruzzi Iacobu, Nenițescu I., Nicoleanu N., Obedenaru Alexandru, Ollănescu D. C., Panu Antonu, Panu G., Părvulu Th. G., Pelimonu Alecsandru, Petrino D., Pogor V., Pompiliu M., Poppini G., Popu Traianu H., Pribegea Niculai, Pruncu N. G., Rădulescu Eliade, Rădulescu Nigeru, Reteganul Popu I., Robeanu F., Romanu I. N., Romanu Roneti, Roșca Iuliu I., Rosetti C. A., Sachelu C., Schelitti N., Scrobu Carolu, Șerbănescu Th., Sihleanu A., Sionu G., Smara, Speranța Th., Stamati Constantinu cav., Stavri Arturu, Stefanescu Dobre, Sturza V., Suci Lucreția, Sylva Carmen, Țincu Nicolai, Teutul George, Urechia V. A., Văcărescu Enachu, Văcărescu Ioan vornicul, Vărgolici S. G., Vlahuța A., Voinovu Dimitre N., Volenti N., Vulcanu Iosifu, Zamfirescu Duiliu, Zamfirescu M.

Turda e numele unui țiaru ocașionalu, care a eșitu la București în ziua mării manifestațiunii a stu-

denților din 14 Iunie c. și care, dupăce face istoricul orașului Turda, descrie de amănuntul atrocitățile, ce au trebuit se indure d-lu Dr. Rațiu și consoți. Acestu țiaru a fostu se aparã în unu singuru număr, dar după scirile mai noue elu va eși și pre venitoru în tôte duminica, publicându mai cu sémă informațiuni relative la cauza română din Ardealu și Ungaria.

Cărți oprite. Ministrul r. u. de culte și instrucțiune publică sub Nr. 15, 501—1892 pre basa articolului de lege XXVII din 1876 § 7 și a articolului XXX din 1883 § 49 opresce folosirea cărților românesce înșirate mai jos în tôte școlele, din cauza datelor contrare statului ori constituțiunei: 1. Vocabulariu completu pentru opurile lui Gaiu Iuliu Cesare de Dr. Vasiliu Glodariu. Brașov 1871. 2. Cursu practic gradatu de stilu și compozițiunii de I. Manliu. Edițiunea V. București, 1890. 3. Cursu de limba germână pentru școlele secundare de Mih. Beraru. Volumul I. Etimologia. București 1888, volumul I. Etimologia ediția a II-a București, 1890. — Volumul II. Sintaxa. București 1888. — Volumul III Chrestomația, I. București, 1888. Volumul III Chrestomația I. Edițiunea a II-a. București, 1890. — Volumul IV Chrestomația II. București, 1888. 4. W. Pütz: Geografia și Istoria evului vechiu, mediu și modernu, manualu preluerat pentru clasele superioare gimnasiale și reale, de Dr. Ioan G. Meșota I—III. București 1889, 1879, 1880. 5. Laky—Făgărășanu—Moldovanu: Geografia pentru școlele medii. Tomul I. Brașov. 1886. 6. Retorica de Cristu S. Negoescu. Edițiunea întâia. 1883. Ploesti. 7. Antologia română de M. Pompiliu. Ediția a III-a Iași 1890. 8. Legendariu românescu, de Alesiu Viciu. Blășiu 1884.

Brutalități noue. În noptea spre 27 Iunie maghiarii din Șimleul Silvaniei au bombardat cu petri casele vicarului Barbuloviciu și ale avocatului Dr. Maniu, iar în 30 Iunie a avut locu unu conflictu ingrijitoru între maghiarii și românii din Arad. Scirile mai noue ne spun, că românii din acele locuri și ziua pre la amiazi esu numai cu grijă din casele lor.

Manifestațiuni în contra brutalităților din Ardealu și Ungaria s'au făcutu în tôte orașele din România. Preste totu s'au făcutu proteste solemne, iar studenții din București au adresat în acêsta privință regelui Carolu la Sigmaringen o telegramă lungă, în care îl rógă, a se întrepune la tôte poterile Europei, ca aceste la rândul lor în interesul păcii generale se influințeze asupra statului nostru, se iee măsurile de lipsă pentru ușurarea sorței românilor de sub corónă s. Stefanu.

Scire personală. Amicul și colaboratorul de frunte al revistei noastre *Ionu Macaveiu*, care pentru delictu de presă a fostu condamnătu la 1½ anu închisore de stat, este numitu de preotu în Feldru, în acea comună, unde s'a întâmplatu măcelulu înfricoșatu cu ocasiunea instalărei preotului denumitu în contra voinței poporului. Numirea amicului nostru de preotu în Feldru e câtu se pôte de nimerită, căci suntemu siguri, că neînțelegerile din acea comună acum se voru compune spre gloria bisericei și spre binele timpurariu și obștescu alu poporeniloru. Felicitămū cu bucuriă pre fratele nostru Macaveiu și i dorimū succesu. Instalarea a urmatu în 3 Iuliu e.

Adunari oprite. In timpulū din urmă autoritățile administrative au opritu adunarea reuniunei învătătoriloru români din comitatulu Clușului, ce a avutu sē se țină în *Budateleculu de Câmpia*, alu doilea casu s'a întâmplatu la Nasna, unde adunarea despărțemētului XXIV alu Asoc. transilvane a fostu asediată de gendarmi. A mai fostu oprită adunarea despărțemētului XXV alu Asoc. transilvane dela Mureșu-Ludoșu precum și intrunirea convocată pe 6 Iulie n. în Ormenișulu de Câmpia, cu scopulū de a constitui unū nou despărțemētū alu Asoc. transilvane.

Colera. In părțile Rusiei mărginașe cu Persia grasază colera în modū înfricoșatu.

Avisū. In înțelegere cu agentura comunală din Borgo-Prundū a despărțemētului nostru XXII. (Bistrița) cu privire la aceea, că după adunarea generală a despărțemētului, ținendă în 31 Iulie st. n. în Borgo-prundū, se va arangiă și unū banchetu potrivitū, apoi sēra va fi teatru și petrecere cu jocu: toți acei domni, cari voru binevoi a se presentă — și reflecteză la banchetu și încortelare în Borgo-Prundū, sē se însinue de-a dreptulū la Dr. Niculae Hângănuțu în Borgo-prundū, eventualū la comitetulū despărțemētului în Bistrița, dēr câtu de curēndū. Pentru conformare: *Gabrielū Manu*, directorulū despărț. *Dr. Gabrielū Triponū*, secretarū.

Petreceri de vēră. Comitetulū scolasticu parochialū gr. cat. din Solovestru a aranjatu în 11 Iuliu n. e. o petrecere de vēră în Pavilionulū dela scaldele dela Jabenita în favorulū școlei române din Solovestru. — Tinerimea stud. rom. de pre valea Almașului și jurū va aranjă în 17 Iulie n. e. în Hida o producțiune teatrală impreunată cu jocu. Venitulū curatū este destinatū pentru procurarea de cărți și recuisele eleviloru seraci dela școlele populare române din acelu ținutū. — Tinerimea română din jurulū Monorului va aranjă o petrecere de vēră în Monorū (comit. Bistrița-Năsēudū) duminecă în 24 Iuliu n. e. în localitatea de gimnastică

rădicată în gradina școlei fundatiōnale. Venitulū curatū este destinatū în favorulū inființādei școle de fetițe în Monorū. — Inteligența română din Ujfalēu și jurū va aranjă petrecerea de vēră îndătinată în hotelulū din Lechința sāsēscă la 24 Iulie n. e. în favorulū bisericei și școlei române din Ujfalēu. Prețulū întrărei de persōnă 1 fl., în familiă — 80 cr. In pausă se voru esecutā jocurile național: „Călușerulū,” „Romanulū și Bătuta“.

Hymen. Ioanū Șerbanū, notarū comunalū în Năsēudū, și-a serbatū cununia cu d-șōra Emilia Mihailașū în 10 Iuliu n. e. în biserica gr. cath. din Năsēudū. Felicitările nōstre!

Deslegarea logogrifului din Nr. 11 alu fōiei nōstre e următōrea:

1. Calabria
2. Orlat.
3. Letiția
4. Ungur
5. Marte
6. Nicolaev
7. Artaxerxe
8. Lamed
9. Urania
10. Iuditha
11. Tert
12. Român
13. Alesandri
14. Irmengerd
15. Archimede
16. Nabucodonozor
17. Ușuratic.

Inițialele de susū în josū dau *Columna lui Traianū*, iar cele de josū în susū *Credința adevērată*.

Bine o au deslegatū.

Domnișōrele: Sabina Onea și Gizela Micle, Borgo-Prundū;

Dōmnele: Victoria Dragă, Faz. Varșandū și Măriōra Bozga n. Turtureanū, Borgo-Prundū.

Domni: I. G. Schiopulū, Valeriu C. D. Muste, Valeriu M. Montani, George Morariu Vasilieff, T. Barbū, I. Leményi, A. O. Bogdanū, Remū Dobo, Victorū Nilvanū, I. Barbulū, I. Urziceanū, Eugeniu Balintū, Victorū Horea Popū, P. P. de Barbu, Eugeniu Pantea, Iuliu László, I. Negruțiu, Ioanū Dolianū, Victorū Poruțiu, Ioanū Mircea, Valeriu Popū și E. Lazarū, Blașiu.

Premiulū Pa dobēnditū d-na Măriōra Bozga n. Turtureanū, Borgo-Prundū.

POSTA REDACȚIUNEI

I. A. Alusiunea D-tale nu e la locū. Noi în publicarea orī-cărorū lucrūi, pe câtū se pôte, suntemū conduși numai de valōrea acelorā.

Dezmirū. Suntefi achitați până la finea lui Iunie e.